

Handläggare
Åsa Härkegård
Telefon: 08-50833333

Till
Utbildningsnämnden
2024-10-24

Klimathandlingsplan 2030

Remiss från kommunstyrelsen, KS 2023/416

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ”Klimathandlingsplan 2030” till utbildningsnämnden för yttrande. Planen konkretiserar hur de klimatrelaterade målen i Miljöprogram 2030 ska nås.

Utbildningsförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till det nya förslaget till klimathandlingsplan. Förvaltningen vill samtidigt betona att planens målsättningar kommer att kräva stora förändringar av arbetssätt och inköp, såväl på central förvaltning som på skolorna. Bland annat föreslås en halvering av all klimatpåverkan från konsumtion till år 2030, något som ställer höga krav på såväl kunskap som konkreta åtgärder.

Förvaltningen föreslår en differentiering av målen för CO₂-påverkan från måltider för olika verksamheter. De skillnader som finns mellan verksamheternas förutsättningar bör avspeglas i differentierade klimatmål för måltiderna.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Beslutet föreslås justeras omedelbart med anledning av remissens svarstid.

Bakgrund/Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat ”Klimathandlingsplan 2030” till utbildningsnämnden för yttrande. Planen är ett styrdokument för hela Stockholms stads organisation som konkretiserar hur de klimatrelaterade målen i Miljöprogram 2030 ska nås.

Miljöprogrammet har två övergripande klimatmål:

- En rättvis och inkluderande omställning
- Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck

Klimathandlingsplanen pekar ut fem omställningsområden för arbetet med att nå de övergripande målen:

1. Agera för en rättvis och inkluderande omställning.
2. Utveckla ett klimatpositivt energisystem.
3. Driva på för hållbara och fossilfria transporter.
4. Planera, bygga och utveckla staden cirkulärt och hållbart.
5. Styra mot en konsumtion med låg klimatpåverkan i stadens egen organisation.

Utbildningsnämndens verksamheter påverkas i första hand av område 1 och 5, men i viss utsträckning även av de andra områdena.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi och styrning i samverkan med grundskoleavdelningen, gymnasieavdelningen och avdelningen för lärande och elevhälsa.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 14 oktober 2024. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 16 oktober 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till det nya förslaget till klimathandlingsplan. Förvaltningen konstaterar att planen innebär en tydlig ambitionshöjning i klimatarbetet vilket kommer ställa höga krav på skolorna att aktivt delta i omställningen. Tydligast är kravet på att halvera klimatutsläppen från all konsumtion till 2030.

Förvaltningen vill särskilt lyfta några områden som är avgörande för att programmets högt ställda mål ska kunna nås.

Behov av stöd och kunskap för att halvera koldioxidutsläppen

Samtliga verksamheter i staden ska enligt förslaget halvera sina koldioxidutsläpp till 2030. Förvaltningen konstaterar att detta kommer innebära en mycket stor omställning för skolorna. Hittills har arbetet mot klimatutsläpp varit avgränsat till skolmåltiderna, där de flesta skolor fortfarande inte når målen.

År 2021 genomförde stadsledningskontoret en så kallad miljöspendanalys, där klimatpåverkan från samtliga inköp

beräknades. För utbildningsnämnden verksamheter visade analysen att drygt 20 procent av klimatpåverkan kom från skolmåltider. Nära 80 procent av klimatpåverkan kom alltså från annan konsumtion, där de största områdena var IT/kommunikation, lokalrelaterad konsumtion (exempelvis inredning och lokalvård), resor samt läromedel.

Kunskap om vad som orsakar utsläppen, och hur förvaltningen och skolorna ska agera för att halvera dessa, är en avgörande faktor för att kunna nå klimathandlingsplanens mål. Förvaltningen vill därför betona vikten av tillgång till stadsgemensamt stöd och kunskap kring hur vi kan mäta och förändra verksamhetens klimatpåverkan. I dagsläget finns god kunskap inom förvaltningen avseende skolmåltidernas klimatpåverkan men inte för andra områden såsom IT-utrustning, läromedel etcetera.

Behov av tydlig styrning och ledarskap mot målen

För att nå klimathandlingsplanens mål krävs stora förändringar i beteenden inom stadens verksamheter. Det handlar om allt från den mat som serveras till hur vi reser, vilka produkter vi använder och hur ofta vi köper nytt.

Att lämna invanda beteenden leder inte sällan till motstånd och missnöje. Ibland uppstår också målkonflikter mellan det som är praktiskt och det som är klimatsmart. Då krävs en tydlig styrning och en tydlig kommunikation i hela styrkedjan. Varje chef måste känna att det finns ett starkt stöd för att ta steg som inte alltid uppfattas som enkla.

Effekterna av förslag kring klimatpåverkan från måltider måste utredas noggrant

Klimathandlingsplanen lyfter måltiderna inom bland annat skola som ett centralt område för arbetet med att minska utsläppen. En aktivitet i planen handlar om att utreda hur måltider kan komponeras för en klimatpåverkan motsvarande 1,25 kg CO₂e per kg mat.

Förvaltningen instämmer i att arbetet med att minska klimatpåverkan från skolmåltiderna är avgörande för att nå klimatmålen. Samtidigt vill förvaltningen betona risken med ett så lågt utsläppsmål och de målkonflikter som kan uppstå i relation till skollagens krav på näringsriktighet. Dessa konsekvenser måste övervägas noga när målen sätts.

Förvaltningen vill också lyfta förslaget om en differentiering av målen för CO₂-påverkan från måltider för olika verksamheter. Måltider för små barn i förskolan har stora olikheter, både sett till innehåll och volym, med skollunchen i gymnasieskolan. De

skillnader som finns mellan verksamheternas förutsättningar bör avspeglas i differentierade klimatmål för måltiderna.

Det måste vara lätt att göra rätt

Detaljkunskaper kring hur en viss produkt påverkar klimatet kommer aldrig kunna finnas hos varje chef i stadens organisation. Staden behöver styra genom upphandlingar, så att det blir lätt att göra rätt. Detta ansvar måste ligga på centrala kompetenser som serviceförvaltningen och miljöförvaltningen.

Ett konkret sätt att öka styrningen och underlätta för enskilda chefer att fatta rätt beslut, vore att tydliggöra i stadens inköpssystem vilken klimatpåverkan en produkt har.

Konsekvenser för barn och barns rättigheter samt jämställdhet

Då ärendet är svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs av kommunstyrelsen i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Beslutet föreslås justeras omedelbart med anledning av remissens svarstid.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Ulrika Klemets
Avdelningschef
Utbildningsförvaltningen

Bilaga

Remiss av Remiss av Klimathandlingsplan 2024-2030

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lena Holmdahl, Utbildningsdirektör	2024-10-14